

Var beredd och inte rädd - Krisberedskapsmöte

Tid: ca 1 ½ timme

Upptäckarscouts (går att anpassa upplägg för andra avdelningar)

Material: Pennor, papper, kartor över skyddsrum i närområdet, beredskapslista

MSB: [När krisen eller kriget kommer](#)

Skyddsrumskartor

<https://msbgis.maps.arcgis.com/apps/instant/nearby/index.html?appid=8bfc89e7c6064bc181c6a1a6bbac2fa3&sliderDistance=1>

Att komma ihåg för ledare

- Prata om kriser i breda termer, det finns många olika kriser. (Allmänkunskap)
- Vi scouts och människor är duktiga på att hantera och klara av kriser och det finns många funktioner i samhället som är förberedda och finns där om en kris händer (Skapa trygghet)
- Ingjut mod och känslan av att vara kapabel även inför skrämmande situationer. Tillsammans är vi starka.

Mötesupplägg:

Välkomstritual och ev lek

Introduktion

- Samla scouterna och fråga om vad en kris är. Prata om olika kriser (pandemier, elavbrott, skogsbrand, översvämningar etc)
- Resonera kring om scouterna själva upplevt en kris och vad de kände och gjorde då. (Exempel att vi just tagit oss igenom en pandemi genom att hjälpas åt)
- Plocka upp frågor och funderingar om aktuella kriser, exvis kriget i Ukraina.
- Ge exempel på vad som kan hända/påverkas under en kris; vatten, mat, värme, kommunikation.
- Berätta om att det finns många funktioner i samhället som är duktiga på att hantera kriser, både myndigheter, politiker, vuxna men också att scouterna är viktiga. Alla kan hjälpa till och det är bra att vara förberedd.

Scenarioövning: Om strömmen försvinner.

- Läs upp scenariot "När strömmen försvinner". (finns längre ner i dokumentet)
- Låt scouterna reflektera om de tror detta skulle kunna hända och vad som kunde gjorts annorlunda.

Övning:

- Utifrån scenariot "Om strömmen försvinner" dela upp scouterna i patruller. Dela ut papper och pennor.

- Varje patrull ska nu skriva en beredskapslista med saker som är bra att ha förberett. De ska tänka utifrån de fyra områdena Mat, vatten, värme, kommunikation (se MSBs beredskapslista i foldern "Om krisen eller kriget kommer"). Resonera kring scouternas listor Vad finns med och vad saknas.

Skyddsrumsjakt:

- Fråga om scouterna vet vad ett skyddsrum är och när/hur det används. (Hesa Fredrik/VMA/Flyglarm)
- Berätta om varför skyddsrum finns, hur de funkar och när man ska gå dit.
- Visa symbolen för skyddsrum.
- Varje patrull får en karta över era lokala skyddsrum (hittas på MSB länk ovan).
- Ge er ut på jakt med ficklampor och se om ni kan hitta "era" skyddsrum.
- Gör detta roligt och lite spännande. Som en skattjakt...

Avslutningsritual och reflektion

Scenario: När strömmen försvann

En berättelse om ett längre elavbrott i en stad.

Du vaknar med ett ryck. Telefonen som skulle larma 07.00 är helt död. Och när du kommer ut i hallen är det tyst på ett sätt som det sällan är i [er ort]. Märkligt. Det hörs inga ljud från kylen eller frysen. Displayen på mikron är släckt. Det slår dig att det måste vara strömavbrott. Du spolar efter dig på toaletten, men det vanliga ljudet av en spoltank som fylls på kommer inte. Är vattnet också beroende av el? Du får igång duschen ett kort tag, men sedan blir strålen till bara några enstaka droppar. Lika bra det, tänker du, vattnet är ju iskallt!

Du stänger ytterdörren och minns hur nöjda mamma och pappa var med det nya digitala låset. E-handlandet förenklades mycket när buden kunde komma in hos er istället för att lämna grejerna utanför dörren. Men hur fungerar digitala lås nu? Blir dörren verkligen låst? Och hur ska man öppna den sen? Ja, ja, du hörde hur installatören pratade om något slags backup. Det funkade säkert. Farstun är dock kolsvart ända ner till källaren/garaget där cykeln står, som du strax ska susa iväg på. Grannens dörr öppnas och ni hejar på varandra. Grannen plockar upp mobilen och lyser åt er båda. Det är mörkt fortfarande på morgonen.

Det mysiga kaféet på väg till skolan är öppet. Men kort-terminalen och Swish funkade inte så de vill ha kontanter. Kontanter? Det har ju du tjatat om att få sluta med för att du ville ha ett betalkort. Till slut har du tjatat dig till att få betala senare, du handlar ju nåt här varje dag. Du ser att kaffet tillagas på något slags friluftskök ute på gatan. Påläggerna plockas upp ur en stor kylväska och inne i den mörka kafélokalen har personalen pannlampor för att kunna jobba med fria händer.

– Ni verkar ha varit med i hemvärdet, säger du lite imponerat.

– Nej, jag är scout, säger tjejen bakom kassan och fäller upp antennen på en blekgul transistorradio som verkar vara från 80-talet. Ljudet är skrapigt men det hörs vad som sägs i alla fall. Ni står med era muggar runt radion en stund och lyssnar på nyheterna. Tydligt är hela [Kommunen] drabbat av elavbrottet men det har öppnats upp några skolor dit man kan gå om man behöver hjälp.

Du överväger en kort stund att fråga överlevnads-experterna/scouterna på fiket om du kan få hjälp att ladda mobilen och ringa mamma och pappa, men strömmen kommer väl strax tillbaka och så blir allt som vanligt igen, tänker du och trampar iväg mot skolan. Elcykel kändes som ett bra alternativ, går både snabbt och billigt. Men det där elavbrottet inträffade tydligen precis när du hade somnat, så cykelns batteri hann aldrig laddas ordentligt. Nu får du svettas rejält.

I skolan är allt konstigt, becksvart och finns det inte så mycket att göra. Du sätter dig med papper och penna för att skriva upp telefonnumren till din familj för att kunna ringa till dem nu när du är här, men du kommer inte ihåg något nummer. Efter någon timme säger läraren att varken lampor, telefoner eller nätverk fungerar överhuvudtaget.

Du lämnar cykeln vid skolan och börjar gå mot en busshållplats. Tre fulla bussar kör förbi dig. Det slår dig att du inte har några pengar kvar på busskortet heller. Var kan man ladda det egentligen?

Efter en lång promenad är du rejält hungrig... Alla restauranger har stängt och utanför matbutikerna sitter skyltar om att man har stängt på grund av strömavbrott. Hemma är kylskåpet nästan tomt: ni beställer oftast hämtmat via en app i vanliga fall. Bröd med olivolja och några godisbitar ur ett gammalt påskägg blir middagen och som tur är finns det lite bubbelvatten i en flaska. När du börjar dricka känner du hur törstig du är. Du sneglar ut genom fönstret och ser en folksamling kring någon slags tankbil. När du tittar ordentligt gissar du att det är människor som hämtar vatten. Du får ett infall och springer ner med flaskan i handen. Väl på plats ser du att alla har olika dunkar och kärl med sig och att tankbilen kommer från kommunen.

– Fick ni de där dunkarna från tankbilen? frågar du killen som står närmast.

– Nej, jag tog med dem hemifrån. Jahapp. Du passar även på att fråga tankbilschauffören om dunkar och får till svar att "var och en tar ansvar för sin egen beredskap, kommunen ska hjälpa dem som inte kan".

En snäll person i kön förbarmar sig över dig och räcker över en vattendunk. Hon hade flera stycken. Du skäms lite, men tackar.

– Tur att det finns snälla människor, säger du till din mamma och pappa som äntligen har kommit hem.

– Precis som där du kommer ifrån, svarar de. Det är kanske därför inget har blivit stulet här hemma, trots att dörren stod olåst.

Du blir påmind om när du var liten och ni inte bodde i [er ort], utan på landet. Om närheten till skogen med jakt, fiske, ved, stor frysbox och en massa annat. Och hur du ville därifrån – till storstaden. Och väl här har du försökt lämna så mycket som möjligt bakom dig av allt som då kändes gammeldags och lite tontigt. Du längtade efter en modern livsstil. Men just nu känns den mest sårbar och naiv. Hur kunde det bli så här egentligen? Att det finns pengar på kortet men ändå ingen mat på bordet?

På morgonen är det lika mörkt som dagen innan. Så fort du fått på dig kläderna stegar du iväg till kaféet som kämpar på för att kunna hålla öppet. Scouttjejen säger att hon hörde på radion att strömmen ska komma tillbaka framåt helgen.

– Men man vet ju aldrig, det kanske dröjer ännu längre. Bäst att se över matförråden hemma, säger hon. Pust och stön, tänker du. Ännu mer beredskapstänk. Men du inser motvilligt att tjejen har rätt. Nästa gång måste du vara bättre förberedd.

Frågor

Hur skulle din vardag se ut om scenariot inträffade?

Vad kan du själv göra för att minska effekterna av ett elavbrott?

Vilken utrustning kan vara bra att ha hemma för att öka sin beredskap?

Vilka beteenden och vanor kan behöva ändras?

Vad är svårare att göra något åt på egen hand?

Om scenariot: När strömmen försvann

Du behöver vara förberedd för om det blir ett långvarigt strömavbrott eller någon annan allvarlig störning i samhället. Det betyder att du behöver kunna tillgodose grundläggande behov som vatten, mat och värme när samhällets service och tjänster inte fungerar som vanligt. Du behöver också kunna kommunicera med andra och få information från media och myndigheter vid en kris. Med rätt förberedelser kan du klara en besvärlig situation bättre, oavsett vad som har hänt.